

Zima 2010

Totolan Wi

Vánoce se blíží...



Zima už je v plném proudu. Venku mrzne až praští a sníh padá jako o závod. Už jste letos byli stavět sněhuláka? ...Ne? Tak to běžte honem napravit.

Všichni se také určitě těšíte na Vánoční prázdniny.

Ty letos bohužel začínají až 23. prosince a co je ještě horší, končí už 2. ledna. To nic nemění na tom, že si je máte pořádně užít.

Ale nezapomněli jsme ještě na něco? Samozřejmě. Než si začnete užívat vánoc s rodinou či kamarády, přijďte je oslavit s námi na vánoční schůzky. Začínají Bzučící v úterý 14.12. a jako poslední mají vánoční schůzku Gwy-Gwyové, Blatouši a Blešivci. Těšíme se na vás, na dárky a nějakou tu dobrotu, kterou určitě přinesete.



Slavíme 30 let!

V jeden krásný pátek (konkrétně 3. 12. 2010) jsme v pavilonu DDM oslavili jubilejních 30 let naší přírodovědné činnosti. Na tuto počest k nám zavítal i uznávaný TeaTeam, který všechny prostory provoněl exotickými vůněmi čajů a všelijakých pochoutek. Na program bylo jako první prohlížení fotografií, které zdobily každou píď prvního patra, poté asi patnáctiminutový sestřih jednoho ze starých indiánských táborů (film), následovalo čajování, slavnostní předání Březových lístků, promítání diapositivů a poté už volný program založen hlavně na prohlížení kronik a povídání si s některými bývalými členy, kteří se dorazili také podívat. Celkově sklídila tato akce veliký úspěch a nám nestačí nic jiného, než doufat a dělat vše pro to, aby Lid Medvědího potoka držel dál a dožil se velké čtyřicítky.

Vaše Kachna



Keltské svátky

Vzhledem k tomu, že se nyní oddílová činnost inspiruje dobou Keltů, rádi bychom vás s nimi trochu seznámili. Začněme tedy kulturou a jejich svátky.

Samhain

Samhain se slaví 1. až 2. listopadu, název znamená „konec léta“, po příchodu křesťanů se z něj stal svátek všech svatých (All hallow's day - Halloween). Samhain znamenal začátek nového roku a také svátek prolínání světů živých mrtvých. Patronkou Samhainu je bohyně Callieach.

Zvyky

- ❖ prostírání stolu pro zesnulé příbuzné
- ❖ zapalování ohňů na uctění mrtvých, aby našli cestu podsvětím
- ❖ převlékání do starých cárů, malování obličejů pro ochranu před zlými duchy
- ❖ drobné oběti ze stád
- ❖ spalování figur, představujících nepříjemnosti a pohromy

Imbolc

V Irsku se tento svátek nazývá Oimealg nebo Slavnost světél, slaví se většinou 2. února mezi zimním slunovratem a jarní rovnodenností (křesťanské Hromnice a svatá Brigita). Slaví se především konec zimy a rozpuk nového hospodářského období. Patronkou Imbolcu je bohyně Brihgid

Zvyky

- ❖ svěcení zemědělských nástrojů a ohňů v kovárnách
- ❖ Nosí se Brighidiny kříže ze slámy pro ochranu domu
- ❖ dívky vyrábějí slaměné panenky jako symbolické nevěsty
- ❖ zapalování ochranných ohníčků



Beltine

Někdy také Beltain.

Slaví se většinou 30. dubna či 1. května. Obdoba dnešního 1. Máje. Je to svátek ohně a vody, jara, hospodářství, rozkvětu a plodnosti, ale také smrti. Jeho název znamená „Belenův oheň“. Beltain byl pro Kelty velice významný a mnoho jejich legend se datuje právě na tento svátek. Je zasvěcen bohu Belenovi.

Zvyky

- ❖ výsadba stromů
- ❖ „kamarádění se“ v lese :-D
- ❖ sbírání větví a květů, zdobení domů
- ❖ navštěvování stojících kamenů
- ❖ modlitby ke zvířatům a bohům o bezpečnost domácích zvířat
- ❖ kruhové a spirálovité tance
- ❖ sledování východu Slunce

Lughnasad

Lughnasad, znamenající „Lughovy slavnostní hry“ se zpravidla slavil 1. srpna. Jedná se o svátek začátku sklizně, konaly se trhy, závody, tance a hostiny. V tuto dobu je zakázáno jakékoliv násilí. V dnešních časech je ztotožněn s dožínkami. Svátek má jméno od boha Luga.

Zvyky

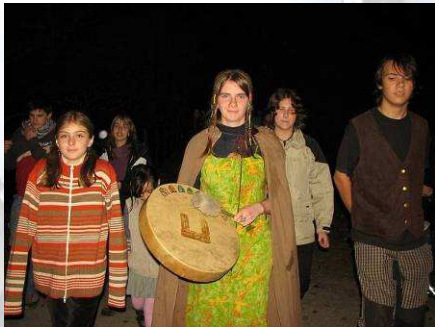
- ❖ shromažďování se u významných přírodních útvarů – stromy, skály, výstup na horu
- ❖ peče se chléb z prvního snopu
- ❖ slaví především muži



Annedd Swynn

Ve středu 27. 10. jsme se sešli v jednu hodinu před DDM. Přijel autobus, naložili jsme batohy a začal nám ubíhat **první den** Ochozu. Jak to, že nás nikdo nepřišel přivítat, když jsme přijeli? No nic, tak si prostě vybalíme. Najednou, když už jsme se zabydleli, přišli zvenku místní obyvatelé a vypadali překvapeně. Asi nás nečekali, přesto, že náš příjezd byl ohlášený. Dovolili nám zůstat, pokud přineseme listy z posvátného stromu (buku). Vyrázili jsme. Někdo šel sám, někdo po skupinkách. Ale brzy jsme přišli na to, že to není kdovíjak jednoduché. Když nás zahlédli stromoví duchové, chtěli po nás, abychom jim donesli listí z různých stromů.

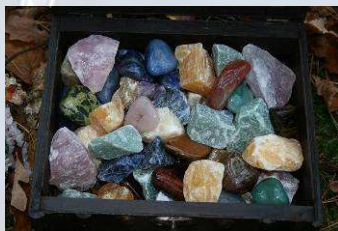
Nejtěžší bylo najít asi lípu. Nakonec všechny tři týmy nějaké listí z buku donesly. Po donesení listů z posvátného buku, Vystřídali jsme se písmo. Pak k nám večeri jsme šli ven Nebylo to nic Nakonec se nám šli číst pohádky a



Dopoledne další kolečko a pak Štěpána, dudka Pan rozdělen počet bukových listů, které jsme si zasloužili. Pak, po obědě, následovala tvůrčí hodinka. Vyráběli jsme hliněné amulety. K večeru jsme si zahráli živé domino, zazpívali jsme si, přečetli pohádku a šli spát.

Dnes dopoledne, **třetího dne** Ochozu, tvůrčí hodinka pokračovala – vyráběli jsme z listí mandaly a jiné obrazce. Potom jsme šli čistit les. Vířivku, staré auto, Pišťuchův nůž a jiné odpady jsme nosili z lesa na skládku. Odpoledne jsme si šli zaběhat orientační běh. Tady se zjistilo, jak se kdo naučil a nenaučil zacházet s buzolou. Po dlouhém běhu si musíme odpočinout. A to u další hry. Hledali jsme po budově myši. Myslím, že jsme je pochytili všechny. A zrovna když jsme chtěli hrát další hru, přihřítel se k nám hrobař s tím, že mrtvolky ožívají. To proto, že se blíží Samhain, keltská obdoba dušiček. Šli jsme to vyzkoumat. Už jen najít ten hřbitov nebylo snadné. Nakonec jsme tam došli a opisovali si nápisy z náhrobků. Strašili nás u toho zombíci. A to bylo na dobrou noc!

Čtvrtý den jsme své amulety. Ale aby nám je odříkali zaklínadlo, které jsme druidovi. U druidů na nás je. Nakonec jsme zaříkadlo



zombíků jsme dali druidovi všechny tři amulety a dostali jsme za ně jeden velký amulet a pár truhlic. Co v nich bylo, jsme se dozvěděli až před večerí, když se rozdávaly ceny. Ochoz vyhrály Dubové hlavy (Bla+Mlo), druzí byli Deich crampog (Skl+Bzm) a třetí Tywyll Cwmwl (Ble+Mýv). Po polévce se jako vždy hrála divadla a potom jsme šli rituálně spálit své špatné vlastnosti. Když jsme se vrátili

dovnitř, čekalo na nás překvapení: v klubovně jsme u svíček na večerí dostali smažený sýr! A byla to dobrota! Jako tradičně následovala tancovačka, která trvala až do dalšího, **posledního, dne**. Ráno po snídani jsme se sbalili a ještě jsme šli ven hrát nějaké hry. Kolem poledne jsme už, i s batohy, k silnici čekat na bychom tady ještě nějakou dobu rádi Tak ahoj příště, Ochoze!

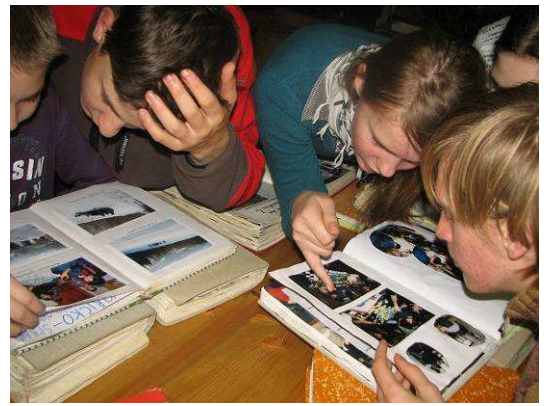


Zapsal Šimon



Pár fotek z akcí:

Klubový den LMP



Kouzelnický sněm



Krtek Bořek





Hledání stromů

Už pár měsíců putujeme Starým lesem. Nalezli jsme první posvátné stromy a dostali jsme od nich dar – dřevo na mocné druidské hole. Starý les nás nezklamal. Je plný hvozdů, močálů a říčních zákoutí. Potkáváme tu lidi hovořící naším jazykem, ale také různé skřítky, mluvící zvířata a stromy.

Překonáváme různá nebezpečí a využíváme svých badatelských schopností. Zachránili jsme hlodavce a obří ropucha nebyla vůbec ráda. Podařilo se nám uvařit kouzelný lektvar pro zmoženou Gwyrd Hogen. Havrani zachránili Táňu z pavoučího snu, ale lektvar ze sedmi druhů stromů ne a ne uvařit. Vilda z Larixů už ví, jak ostrý dráp má obří stonožka na osmé noze .. Objevili jsme Hradiště u velkého soutoku, Jeskyni bludných mágů, Dračí jeskyni, zříceniny pevnosti Stráž cesty a stopy dagarských dobyvatelů. Objevili jsme Severní bránu, Hradiště u velkého soutoku a mezi valy Pedwar Crau Annedd sladké hroznové bobule. Míříme do historie Annedd Swyn.

Klan čarovné hvězdy našel již tři stromy!

A nyní se vám představíme

| | | | |
|-------------------------------------|--|-----------------------|---|
| Dračí srdce | <i>Filip, Bobr, Fanouš, Peťa</i> | Hradišti | <i>Toširo, Milan, Honza, Těda</i> |
| Bludní mágové | <i>David, Vilda, Helča, Chňap, Luky</i> | Holky s.r.o. | <i>Kamča, Ivana</i> |
| Keltové zimních lesů | <i>Koule, Matouš, Krysa</i> | Polokrevní | <i>Nezmar, Terka, Peťa</i> |
| Jestřábi | <i>Lukáš, Kája, Kája, Anička</i> | Mytrycius | <i>Štěpka, Štěpán, Běďa</i> |
| Asterix a Obelix | <i>Barča, Želva, Anička, Matěj Torpédo</i> | Faolan | <i>Jezevec, Kotě, Modřinka, Roman</i> |
| Boží kámen | <i>Rose, Franta, Martin Vřešťan</i> | Kruhy jasanu | <i>Kuba, Chřástal, Štěně, Fany</i> |
| Bratrstvo posvátného ořešáku | <i>Mýval, Koala, Jeliman, Ali</i> | Sambucus | <i>Pěnkava, Lvíče, Lukáš, Michal</i> |
| Dračí voko | <i>Šimon, Vlad'ka, Voko, Katka, Anita</i> | Duchové salixu | <i>trilobit, Osmák, Činčila, Zoubek, Andy</i> |
| Klan čarovné hvězdy | <i>Martin, Jirka, Zuzka, Vydra</i> | Havrani | <i>Kuba N, Táňa, Pišťouch, Sysel</i> |
| Malí tuři | <i>Sitta, Kristián, Leňa, Jája</i> | Kaštanixové | <i>Jestřáb, Dik Dik, Kuba M, Sova</i> |
| | | Larixové | <i>Tom M, Libor, Vilda, Tomáš F</i> |

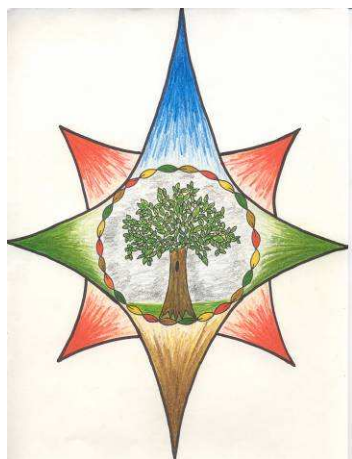
PEČOVATELÉ NEBO ZABIJÁCI?



Tovačov, 20.11.2010. Dnes vyrazí několik milovníků ptactva se společně potěšit našimi podzimními ptačími hosty. Na Křenovském rybníce se mohou potěšit pozorováním samce ostralky štíhlé (*Anas acuta*) a rzohlávky rudozobé (*Netta rufina*). Také tam máme namířeno, ale nejdříve jsme se rozhodli obdivovat zdejší kolihy. A to ještě nevíme, že nad námi prokouří dva orli. Míříme ke kříži, osoba v autě je však rychlejší a všechny ptáky zvedá. Směrem na jihovýchod odlétají také tři morčáci velcí (*Mergus merganser*). Po shlédnutí „všech“ Hradeckýk rybníků se stáčíme zpět a chystáme se zvolna postupovat na Anínskou štěrkovnu samozřejmě se zastávkou na „Křeňáku.“

Ještě se zastavujeme u kulíků bledých, když tu se náhle ozve myslivecká melodie. Na Křenovském rybníce začíná hon na kachny. Několik metrů na levé straně od nás padají výstřely. Potkáváme exkurzi právě v okamžiku, když se za námi vyříti postřelený kačer kachny divoké (*Anas platyrhynchos*). Chvíli ho pozorujeme, jak se bezmocně plácá v bahně. Zřejmě zemře dřív bolestí než ho myslivci najdou (jestli ho budou vůbec hledat). Dozvídáme se, že na hladině onoho rybníka nyní obloženého lovci byla ještě před chvílí ostralka i rzohlávka a také posedávali oni dva orli mořští (*Haliaeetus albicilla*). Můžeme jen doufat, že naši morčáci se tomuhle „místu smrti“ vyhnuli. Jdeme dále po hrázi, když tu před nás padá mrtvá kachna. Bezládně leží na zádech a z pootevřeného zobáku jí vytéká stružka krve. Ještě než se stačíme vzpamatovat, proti nám přijíždí na kole starší pán s velkým úsměvem na rtech a se slovy „Mám ji!“. Kachnu bere za hlavu a jde zpět ve stejném směru. Její tělo se jen smutně pohupuje u řídítek a na každém výmolu tak zvláště poskočí. Není zdaleka první ani poslední. A možná to nebudou zdaleka všechno kachny, vždyť jakou máme jistotu, že tam někde nebude i ostralčí samička? Poznají to vůbec lovci? O tom můžeme akorát spekulovat. A jak dopadli naši dva další hrdinové, ostralka a rzohlávka? To se asi již nikdy nedovíme. Můžeme však jen doufat, že zítra nebudou servírováni na oběd. Pěnkava

Ó, ptáci pořád někde putují, pozorují, něco sepisují, chystají cedule do Rozária, sestavují sbírku peří prostě skvělá parta. A toto je jejich webová stránka: <http://o-ptaci.webnode.cz/>



Gwylio gwydden

Scházíme se každé úterý. Hrajeme hru Pedwar gwernen, putujeme za krásou i tajemstvím keltského stromokruhu, přírodě děkujeme za její dary. Putujeme po Cestě mezi stromy, po cestě, po které kráčeli Keltové, Slované, Germáni



náš web: <http://www.upolin.com/LMP/hra.htm>

Milí badatelé,

přišla zima a většina tvorů se ukryla do svých doupat, odletěla do teplých krajů nebo umřela. Nastala zkrátka doba, která výpravám za poznáním naší fauny zrovna moc nepřeje. Nevěšte ale hlavu! Abyste si ukrátili čekání na jaro, připravili jsme pro vás Velkou badatelskou soutěž! Je to hra, kterou můžete hrát na webu z tepla svého domova a zkusit si, které živočichy umíte určit. Navíc beze stresu – můžete hrát kolikrát chcete a počítá se vám jen nejvyšší skóre! Co víc bych povídal, mrkněte se na adresu <http://tinyurl.com/soutez-lmp> a tam to všechno je. Nejlepší badatele čekají samozřejmě zajímavé odměny.

Pozor, hra je silně návyková a u některých jedinců vyvolává extrémní soutěživost.

Žbluňk

Zimní přikrmování ptáků



| | | |
|--|--|---|
| <p>KRMÍTKO vyrobíme z jakéhokoli materiálu, může být dřevěné, plastové, plechové ...vhodná je i stříška na krmítko nesmí být ostré hrany a výčnělky, pozor na blízké zasklené průhledy, terasy, zrcadla... umístíme je na volném prostranství aspoň 1,5 m nad zemí (ochrana ptáků před kočkami ...) lojové zavěsy můžeme umístit do větší výšky</p> <p>Krmení krmíme ráno, případně odpoledne krmíme především v období mrazů, vysoké sněhové pokrývky ...od listopadu do března zbytky starého krmiva odklízíme</p> | <p>ČÍM NEKRMÍME plesnivými nebo nahnilými potravinami, žluklým tukem chlebem, uzeninami, suchými těstovinami, měkkými rohlíky kynutými výrobky slanými, kořeněnými a sladkými potravinami, raději ani ne vařenými bramborami Tím vším bychom ptákům způsobili vážné zdravotní potíže!</p> | <p>ČÍM KRMÍME strouhaná houska, kousky masa, na plátky nakrájený lůj, sádlo, stoprocentní tuk, semena a plody (trávy, jitrocel, slunečnice, jablka, ptačí zob, černý bez, jeřabiny, mák, drcené ořechy, pšenice, oves..)</p> |
|--|--|---|

Rozdělení krmiva podle druhů nebo skupin ptáků

| druhy či skupiny ptáků | krmivo trvanlivé | krmivo k rychlému zkrmení |
|---|--|--|
| vrubozobí (kromě rybožravých druhů) a lysky | zrniny, bob | nezávadné starší pečivo |
| dravci | - | čerstvé maso, vnitřnosti, čerstvé uhynulí obratlovci |
| hrabaví (kromě tetřevovitých) | zrniny, suché bobule | řípa, jablka, brukvovitá zelenina |
| jeřáb, drop | zrniny, hlavně kukuřice, žaludy, obilí, řepka | - |
| chřástalovití | drobnější zrniny | drobné čerstvé masité odřezky, tvaroh |
| rackové | - | masité i tučné odřezky, pečivo, ryby |
| šplhavci | olejnatá semena, ořechy, lůj, tukové směsi | - |
| skřivanovití pavci, strnadi | zrní, ovesné vločky | drobty ze starého pečiva |
| sýkory, brhlík | olejnatá semena, ořechy, vločky, tukové směsi | syrový zvířecí tuk |
| šoupálci, králíčci, střízlík | mák, vločky, krupice prosycená tukem | hmyz, lůj ... |
| drozdovití | vločky, šrot, lůj, sušené bobule | řípa, jablka, tvaroh, masité odřezky |
| pěvuška modrá | vločky, proso, semínka, sušené bezinky | rozkrojená jablka, tvaroh |
| tuhyk šedý | - | uhynulí drobní obratlovci upevnění na stanovištích ptáků |
| pěnkavovití pěvci | slunečnice, mák, řepka, konopí, ovesné vločky, lůj | rozkrojená jablka, drobty ze staršího pečiva |
| dlask, hýl obecný | sušené bobule, semena tykví a melounů, nažky lesních stromů (javor, jasan, habr) | rozkrojená jablka |
| stehlík, konopka, čížek ... | kytice sušených bodláků, čekanky, byliny s olejnatými semeny | - |
| krkavcovití pěvci, holubi, hrdličky, kosi, vrabci | všechny druhy zrnin a tukových krmiv | nezávadné zbytky z kuchyně, odřezky masa, pečivo ... |

Do Totolanu můžete přispívat i vy!

Ano, je to tak. A nabízíme vám rovnou dva způsoby. První spočívá v tom, že se stanete součástí redaktorského týmu, občas se objevíte na schůzi, kde se budou rozdělovat témata, nějaký si vyberete a vzhůru na věc! Pokud si ale zoufáte, že nemáte tolik času, je pro vás jako stvořená druhá možnost. V září se u nástěnky objevila krabice s nápisem „Hoď to tam“. Na kousek papírku napíšete nějakou poznámku, perličku, inzerát či cokoliv, co si přejete, aby se v Totolanu objevilo a dáte do krabice. Naše redaktorka Kachna ji čas od času vybere a sestaví z Vašich příspěvků rubriku „A je to venku“.



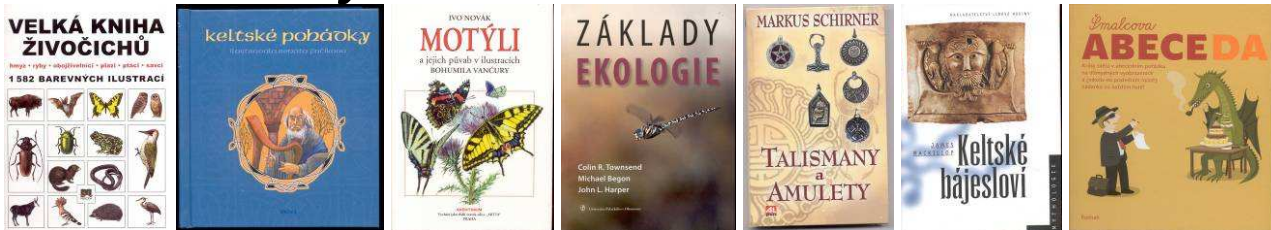
30 LET

Ano, již 30 let chodíme po stezkách poznávání přírody, někdy k ní máme blíž, někdy dál - ale vždycky po nich kráčíte vy, děti nám fandících rodičů a asi nás to všechny dohromady vždycky nějak bavilo a vždycky budeme mít na co vzpomínat.

A tak díky Tobě, Haďáku, Tamko, Iveto, Jano, Honzo, Koloději, Popelko, Pavlo, Pepko, Miloši, Renato (M a S), Poly, Pepo, Hrochu, Mloku (Hanko a Terezo), Járo, Rosole, Nyle, Markéto, Kutilko, Katko, Peťo, Dito, Petro (B a K), Ájo, Rádo, Vraní oko, Borové jehličí, Malá želvo, Svižníku, Lahy, Heky, Kubo, Wáďo, Alíku, Štětináči, Sokole, Fafrine Žužu, Kevine, Kapko, Pišíku a Vladko -

a díky vám, všem současným náčelníkům našeho velkého kmene. Nedávno jsme se na Ochoze mnozí sešli a brzy to uděláme zas. Sledujte facebook Ffni a Šákimové žijí! Jarda

Máme nové knihy



Abecedu nám na pátečním setkání k 30 rokům činnosti věnovali Markéta a Ráda, autoři knihy.

Novinky v klanech

Mývali: Přivítali jsme Fanouše, Lukrécii, Helču, Filipa a Petra. Vrátili se k nám Koulas a Jirka. Vojcek se úspěšně vydal na cestu mladšího náčelníka. Zvolili jsme mluvěcí klanu: Chňapa a Bobra.

Blatouši: Vítáme mezi námi Katku, Vlad'ku, Lenku, Zuzku, Jirku, Pepu, Sittu a Kristiána. Šimon a Sitta jsou naši mluvěcí.

Blešivci: Přišli mezi nás Petr, Terka, Štěpán a Těda, Lukáš a Tom. Fráňa už se také plaví na lodi náčelníků.

Bzučiví medvídci: Přivítali jsme Báru a Martina.

Mloci: Vítáme mezi námi Modřinku, Lukáše, Kubu a na zimu Jezevce. Johanka je Lvíče a Pěnkava a Chřástal jsou mlo-mluvěcí. Kachna zkouší na vlastní kůži, jaké to je být instruktorkou.

Sklípkani: Přišli mezi nás Kuba a Tomáš a řady náčelníků posílila Bára. Mluvěcí našeho klanu je Andy a zastupuje ji Pišťucha.

Celkem je nás 96 dětí a 12 vedoucích.

Āměsíční korálky: Zpravodaj Lidu Āmedvědího potoka, rodičů a příznivců kmene Wowapiska Oyate Ātato Wakpalan. Āte. Āne. Āola - Jsme tu jeden pro druhého a to nás spojuje.

Tento Totolan Wi pro vás připravili Poty a Jarda, foto Jarda, Poty, Vojcek a Veverčák.



Dům dětí a mládeže Olomouc, tř. 17. listopadu 47
771 74 Olomouc 1

tel: 585 223 233, e-mail: panda@ddmolomouc.cz

Jaroslav Marx mobil: 737 41 88 16

DDM: www.ddmolomouc.cz

ZO 71/02 ČSOP Upolín, Skřivánčů 23, 779 00 Olomouc 9 upolin@upolin.com

Lid Medvědího potoka: www.upolin.com/LMP/lmp.htm



CDM ČSOP: www.smap.cz zde můžete najít dost zajímavostí o činnosti mopíků v celé České republice, na začátku každého měsíce vydávané JUVY – zpravodaj s radami, texty, fotkami ...

Na příští rok chystáme celou řadu výprav a akcí. Vše najdete v KALENDÁŘI:

www.upolin.com/LMP/lmp.htm